

POSELSTVÍ PAPEŽE
JANA PAVLA II.
KE SVĚTOVÉMU DNI
NEMOCNÝCH
11. února 2001

VYDAL SEKRETARIÁT ČESKÉ BISKUPSKÉ KONFERENCE
PRAHA 2001
(PRO VNITŘNÍ POTŘEBU)

POSELSTVÍ PAPEŽE
JANA PAVLA II.
KE SVĚTOVÉMU DNI
NEMOCNÝCH
11. února 2001

1. Křesťanské společenství, obohacené milostí Velkého jubilea a rozjímáním o tajemství vtěleného Slova, v němž lidské utrpení nachází „nejhlubší smysl“ (*Salvifici doloris*, 31), se připravuje na prožití IX. světového dne nemocných, který oslavíme 11. února 2001. K oslavě tak významné události byla zvolena katedrála v australském městě Sydney. Volba australského kontinentu, charakteristického kulturní a etnickou pestrostí, poukazuje na těsné sepjetí církevního společenství, které překonává vzdálenosti, napomáhá setkávání rozmanitých kulturních identit a oživuje všechna tato setkání jedinou osvobozující zvěstí o spáse.

Katedrála v Sydney je zasvěcena Panně Marii, Matce církve. Tím je zdůrazněn mariánský rozměr Světového dne nemocných, který se již po devět let slaví v den památky Panny Marie Lurdské. Maria, jako láskyplná matka, dá znovu pocítit svou ochranu nejen nemocným na australském kontinentu, ale všem nemocným na celém světě, stejně jako těm, kdo jim slouží svými schopnostmi a silami, a často i celým životem.

Světový den bude stejně jako doposud také příležitostí k modlitbě a podpoře věnované nesčetným institucím, které se věnují péči o trpící. Bude také povzbuzením pro řadu kněží, řeholníků a řeholnic a věřících laiků, kteří se jménem církve snaží plnit očekávání nemocných, staví na první místo ty nejslabší a bojují za to, aby byla poražena kultura smrti a aby všude zvítězila kultura života (srv. *Evangelium vitae*, 100). V posledních letech jsem i já několikrát prožíval zkušenost nemoci a stále jasněji chápu její hodnotu pro mou službu v úřadě Petrova nástupce a pro život církve. Z celého srdce cítím s těmi, kdo prožívají utrpení, a vybízím je, aby s vírou rozjímali tajemství Krista ukřižovaného a zmrtvýchvstalého, aby ve svých vlastních bolestných zkušenostech mohli odhalovat láskyplný Boží plán. Jedině s pohledem upřeným na Ježíše, „muže plného bolesti, zkoušeného nemocemi“ (*Iz, 53,3*), je možné nalézt pokoj a důvěru.

2. O tomto Světovém dni nemocných, jehož tématem je *Nová evangelizace a důstojnost trpícího člověka*, chce církev klást důraz na potřebu obnoveného způsobu evangelizace v této oblasti lidské zkušenosti, který by ji pomáhal zaměřit na všestranné blaho člověka a na rozvoj všech lidí ve všech částech světa.

Úspěchy v léčbě mnoha nemocí, úsilí o dosažení dalších výsledků bádání a jim odpovídající investice, jichž bylo dosaženo v rozlehlých oblastech naší planety, vzbuzují mnoho nadějí. Úsilí, které na ně bylo vynaloženo, je nesmírně cenné, avšak nesmíme opomíjet skutečnost, že ne všichni lidé se těší stejným možnostem. Proto naléhavě vyzývám k tomu, abychom se snažili podporovat potřebný rozvoj zdravotnických služeb v dosud četných zemích, které nemohou svým obyvatelům poskytnout důstojné podmínky k životu a odpovídající ochranu zdraví. Mým přáním také je, aby nespočetné vymoženosti moderní lékařské vědy efektivně sloužily člověku a aby při jejich aplikaci byla plně respektována lidská důstojnost.

Církev se ve své dvoutisícileté historii vždy snažila podporovat pokrok v léčebných metodách, který by nemocným přinášel stále kvalifikovanější pomoc. V mnoha situacích zasahovala všemi dostupnými prostředky, aby prosadila respektování lidských práv a aby hlavním cílem vždy bylo opravdové blaho člověka (srv. *Populorum progressio*, 34). Ani dnes učitelský úřad církve, zachovávající věrnost evangelním zásadám, nepřestává předkládat lidem pracujícím v lékařské vědě morální kritéria, podle nichž se mohou orientovat v těch stránkách bádání, které dosud nebyly dostatečně objasněny, aniž by se zpronevěřili požadavkům autentického humanismu.

3. Každý den se v duchu vydávám na pouť po nemocnicích a léčebných zařízeních, v nichž žijí lidé každého věku a ze všech sociálních vrstev. Tato místa jsou jakýmsi svatyněmi, v nichž lidé přijímají účast na Kristově velikonočním tajemství. I málo vnímavý člověk si zde nutně klade otázky týkající se vlastní

existence a jejího smyslu, o tom, proč je na světě zlo, utrpení a smrt (srv. *Gaudium et spes*, 10). Právě proto je důležité, aby v akových strukturách nikdy nechyběla kvalifikovaná a významná přítomnost věřících.

V této souvislosti se nemohu neobrátit na ty, kdo pracují v lékařské vědě a ve zdravotnictví, s naléhavou výzvou, aby se učili od Krista, lékaře duše a těla, jak mají být pro své bratry opravdovými „milosrdnými Samaritány“. A zejména musím vyjádřit přání, aby ti, kdo se věnují lékařskému výzkumu, neúnavně usilovali o objevení vhodných prostředků, které by napomáhaly zdraví celého člověka, a aby bojovali proti následkům chorob. Těm, kdo se bezprostředně věnují péči o nemocné, přeji, aby vždy dokázali vnímavě odpovídat na potřeby trpících a ve své profesi uváděli v soulad kompetenci s lidstvím.

Nemocnice, centra pro nemocné nebo pro seniory a každý dům, v němž se dostává péče trpícím, mají prvořadé místo v nové evangelizaci, která má usilovat o to, aby právě v nich znělo poselství evangelia přinášející naději. I ta nejhlubší očekávání každého člověka hledajícího pokoj a spásu plně uspokojí pouze Ježíš, božský Samaritán. Kristus je Spasitelem každého člověka v jeho celistvosti. Proto jej církve neúnavně hlásá, aby svět nemoci a hledání zdraví byl ožívován jeho světlem.

Je tedy důležité, aby evangelizace světa zdravotnictví byla na počátku třetího křesťanského tisíciletí posílena novým impulsem, neboť právě zdravotnictví je mimořádně vhodné k tomu, aby se stalo drahocennou dílnou civilizace lásky.

4. V posledních letech stále narůstá zájem o vědecké bádání v oblasti lékařské vědy a o modernizaci zdravotnických struktur. Tuto tendenci lze jen chválit, ale současně je třeba zdůraznit, že toto úsilí musí být vždy vedenou snahou poskytovat nemocnému efektivní péči a účinně mu pomáhat v boji proti nemocím. V této perspektivě se stále více hovoří o „holistické“ péči, která

zohledňuje biologické, psychologické, sociální a duchovní potřeby nemocného a jeho blízkých. Zejména v oblasti podávaných léčiv, uplatňovaných terapií a chirurgických zákroků je zapotřebí, aby klinické zkoušky probíhaly v naprostém respektu k člověku, s jasným vědomím rizik, a v důsledku toho v rámci odpovídajících omezení. V této oblasti jsou křesťanští pracovníci povoláni k tomu, aby podávali svědectví o svém etickém přesvědčení a neustále se řídili světlem víry.

Církev oceňuje úsilí lidí, kteří se s nasazením a profesionalitou věnují výzkumu a péči o nemocné, čímž přispívají k tomu, aby se zvyšovala kvalita služeb poskytovaných nemocným.

5. Spravedlivé rozdělování statků, jaké si přál Stvořitel, představuje naléhavý imperativ také v oblasti zdravotnictví: je zapotřebí skoncovat s neustávající nespravedlností, která zvláště v chudých zemích znemožňuje velké části populace přístup k nezbytné lékařské péči. Tváří v tvář této pohoršující skutečnosti nemohou představitelé států necítit odpovědnost za to, aby bylo vynaloženo veškeré úsilí zaměřené na to, aby lidem, kteří trpí nedostatkem materiálních prostředků, byl umožněn přístup alespoň k základní zdravotnické péči. Usilovat o „zdraví pro všechny“ je prvořadou povinností každého člena mezinárodního společenství. Pro křesťany je pak úkolem úzce spjatým s podáváním svědectví o víře. Křesťané vědí, že mají konkrétním způsobem zvěstovat evangelium života, že mají podporovat jeho respektování a odmítat všechny podoby útoků proti němu, interrupcí počínaje a euthanasíí konče. V tomto kontextu je také zapotřebí uvažovat o využívání dostupných zdrojů: jejich omezenost vyžaduje stanovení jasných morálních kritérií, která by pacientům, či jejich právním zástupcům poskytovala světlo při rozhodování o podstoupení mimořádných, náročných a riskantních způsobů léčby. V žádném případě nelze trpět naléhání ze strany zdravotnického personálu (srv. *Evangelium vitae*, 65).

Na tomto místě bych chtěl vyzdvihnout zásluhy jednotlivců i organizací a zejména řeholních institucí, které velkodušně věnují své síly službám v této oblasti a odvážně odpovídají na naléhavé potřeby lidí a národů ve velmi chudých oblastech či zemích. Církev opět vysoce oceňuje jejich přínos v této rozsáhlé a náročné apoštolské oblasti. Chtěl bych vybídnout zejména členy řeholních rodin působících v pastoraci ve zdravotnictví, aby šli ve stopách svých zakladatelů a dokázali odvážně odpovídat na výzvy třetího tisíciletí. Nová dramata a nemoci, které nahradily dřívější morové rány, naléhavě potřebují „milosrdné Samaritány“, kteří dokáží poskytnout nemocným odpovídající péči a zároveň i duchovní oporu, s jejímž přispěním by svou obtížnou situaci prožívali s vírou.

6. Zvláště vřele myslím na ohromný zástup řeholníků a řeholnic, kteří spolu se stále rostoucím počtem laiků pracují v nemocnicích a zdravotnických centrech stojících na „žhavé půdě“, kde vykonávají nádherné skutky milosrdné evangelní lásky. Často pracují v prostředí hrůzných válečných konfliktů a každodenně riskují svůj život, aby zachránili životy svých bratří. Nemalý počet jich bohužel pro službu evangeliu života umírá.

Rád bych připomněl také četné nevládní organizace vznikající v poslední době, jejichž cílem je pomáhat lidem, kteří nebyli obdařeni dokonalým zdravím. Tyto organizace se mohou spoléhat na bezprostřední pomoc dobrovolníků a na štědrost širokého okruhu lidí, kteří jim poskytují finanční pomoc. Všechny povzbuzuji, aby pokračovali v tomto záslužném díle, které v mnoha státech významně zjemnilo lidské svědomí.

Na závěr se obracím na vás, drazí nemocní, a na vás, kdo své síly ušlechtilě věnujete zdravotnictví. Světový den nemocných slavíme jen několik dní po skončení jubilejního roku. Proto nás tento den znovu vybízí, abychom se zahleděli na tvář Krista, který se před dvěma tisíci lety stal člověkem, aby člověka vykoupil. Drazí bratři a drahé sestry, ochotně zvěstujte evangelium života

a naděje a podávejte o něm svědectví. Hlásejte, že Kristus je útěchou těm, kdo žijí v úzkostech a potížích; je silou těm, kdo prožívají okamžiky únavy a zranitelnosti; je posilou těm, kdo se snaží zajistit všem lidem lepší životní a zdravotní podmínky.

Svěřuji vás Marii, Matce církve, které je, jak jsem připomněl úvodem, zasvěcena sydneyjská katedrála, duchovní střed IX. světového dne nemocných. Kéž Maria, Matka útěchy, dá pocítit svou mateřskou ochranu všem svým zkoušeným dětem; kéž vám pomáhá podávat světu svědectví o Boží něze a učiní vás živými obrazy svého Syna.

S tímto přáním uděluji vám a všem vašim drahým zvláštní apoštolské požehnání.

Handwritten signature of Johannes Paulus II. in cursive script.

V Castel Gandolfu 22. srpna 2000